PAMIATKOVÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBECNÝ ÚP[illegible] BRUSNO
Dátum: 18. 7. 2022
Číslo záznamu: R31/2022 SL022/00299
Prílohy: AL 3 3

Obecný úrad Brusno
Ondrejská 360
976 62 Brusno

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/kontakt	Bratislava
	PUSR-2022/12592-8/59862/Orv	Mgr. Oravcová + 421 220 464 362	14. 07. 2022

Vec
Žiadosť o vyvesenie verejnej vyhlášky

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný orgán štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu v súlade § 15 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, v súlade s § 26 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok") vydáva rozhodnutie č. PUSR-2022/12592-7/59181/Orv vo veci vyhlásenia krytého schodiska na parcele reg. „C" č. 1623 a fragmentu hradbového múru na parcele reg. „C" č. 1135, k. ú. Brusno, prináležiacich k NKP č. ÚZPF 48/1 - rímskokatolíckemu kostolu sv. Ondreja za národnú kultúrnu pamiatku.

Dovoľujeme si Vás týmto požiadať o vyvesenie verejnej vyhlášky na Vašej úradnej tabuli. Po zvesení vyhlášky Váš zároveň žiadame o doručenie **potvrdenia o vyvesení a zvesení verejnej vyhlášky** s uvedením príslušných dátumov.

Účastníci konania majú podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku právo podať proti rozhodnutiu odvolanie písomne adresu: Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia (15. deň vyvesenia vyhlášky).

S pozdravom

Ing. arch. Lýdia Kubeková
námestníčka generálneho riaditeľa

Príloha:
1. Rozhodnutie č. PUSR-2022/12592-7/59181/Orv
2. Potvrdenie o vyvesení a zvesení verejnej vyhlášky

PAMIATKOVÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: PUSR-2022/12592-7/59181/Orv
Vybavuje: Mgr. Oravcová
Bratislava, 13. 07. 2022

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

d o r u č u j e V E R E J N O U V Y H L Á Š K O U

oznámenie o vydaní rozhodnutia:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon") vydáva podľa § 15 ods. 1 zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov toto

r o z h o d n u t i e :

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

v y h l a s u j e z a n á r o d n ú k u l t ú r n u p a m i a t k u

kryté schodisko na parcele reg. „C" č. 1623 (reg. „E" č. 5) a **fragment hradbového múru** na parcele reg. „C" č. 1135 (reg. „E" č. 1), k. ú. Brusno, **prináležiacich k národnej kultúrnej pamiatke Kostol rímskokatolícky sv. Ondreja (č. ÚZPF 48/1) v Brusne**, okr. Banská Bystrica. Právny vzťah k pozemku parcely reg. „C" č. 1623 vedenej ako „ostatná plocha" a parcely reg. „C" č. 1135 vedenej ako „zastavaná plocha a nádvorie" nie je evidovaný na liste vlastníctva (vlastník nie je známy). V zmysle listu vlastníctva č. 1553 je pozemok parcely reg. „E" č. 5 vedenej ako „ostatná plocha" vo vlastníctve obce Brusno, Ondrejská 360, 976 62 Brusno. V zmysle listu vlastníctva č. 1875 je pozemok parcely reg. „E" č. 1 vedenej ako „zastavaná plocha a nádvorie" vo vlastníctve Rímskokatolíckej cirkvi, farnosti Brusno, Oremlaz 398, 976 62 Brusno. Správcom predmetných objektov je Rímskokatolícka cirkev, farnosť Brusno.

Odôvodnenie

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnuteľná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad") začal dňa 09. 06. 2022 správne konanie o vyhlásení krytého schodiska a fragmentu hradbového múru v areáli rímskokatolíckeho kostola sv. Ondreja v Brusne za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad") vypracovaného Krajským pamiatkovým úradom Banská Bystrica na základe úlohy Revízie a aktualizácie Ústredného zoznamu pamiatkového fondu.

V zmysle § 14 ods. 1 správneho poriadku účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté. Podľa § 14 ods. 2 správneho poriadku účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva. Účastníkom konania je podľa § 15 ods. 3 pamiatkového zákona vlastník veci, ktorá je predmetom konania o vyhlásení za kultúrnu pamiatku. Ak má byť vyhlásená za kultúrnu pamiatku nehnuteľná vec, účastníkom konania je aj obec. Podľa § 44 ods. 1 pamiatkového zákona povinnosti vlastníka ustanovené týmto zákonom má aj správca alebo iný držiteľ kultúrnej pamiatky. Podľa listu vlastníctva č. 1245 je vlastníkom objektu so súpisným číslom 779 nachádzajúceho sa na pozemku parcelného čísla 1135, ktorým je národná kultúrna pamiatka č. ÚZPF 48/1 rímskokatolícky kostol sv. Ondreja, Rímskokatolícka cirkev, farnosť Brusno. Farnosť je zároveň užívateľom a správcom kostolného areálu. Na základe vyššie uvedených skutočností a právnych predpisov správny orgán zaradil medzi účastníkov konania aj Rímskokatolícku cirkev, farnosť Brusno, ktorej oznámenie o začatí konania bolo s prílohou podkladu doručené dňa 09. 06. 2022. Oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom bolo účastníkovi konania podľa § 15 ods. 3 správneho poriadku, obci Brusno, doručené dňa 09. 06. 2022.

Vzhľadom na neznámych vlastníkov parciel reg. „C" č. 1623 a č. 1135 (právny vzťah k pozemkom nie je evidovaný na liste vlastníctva) bolo oznámenie o začatí konania účastníkom konania doručované v zmysle § 26 ods. 1 správneho poriadku verejnou vyhláškou. Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 09. 06. 2022 a zvesená dňa 24. 06. 2022. Na úradnej tabuli Obecného úradu Brusno bola verejná vyhláška vyvesená dňa 13. 06. 2022 a zvesená dňa 29. 06. 2022. Pätnásty deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Pamiatkový úrad ako správny orgán v súlade s ustanovením § 33 ods. 2 a § 27 ods. 1 správneho poriadku dal účastníkom konania možnosť pred vydaním rozhodnutia vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia. Do podkladu bolo možné nahliadnuť aj na Obecnom úrade Brusno a na Pamiatkovom úrade.

K podkladu sa v stanovenej lehote vyjadril účastník konania, Rímskokatolícka cirkev, farnosť Brusno, listom *„Odvolanie proti vyhláseniu krytého schodiska za národnú kultúrnu pamiatku" zo* dňa 13. 06. 2022, doručeným Pamiatkovému úradu dňa 15. 06. 2022. V odôvodnení svojho negatívneho stanoviska k vyhláseniu krytého schodiska za národnú kultúrnu pamiatku uvádza nasledovné:

V úvode listu konštatuje, že správca farnosti nebol počas dohodnutej obhliadky vykonanej poverenou osobou Krajským pamiatkovým úradom Banská Bystrica, Mgr. Ľubicou Fillovou, informovaný o zámere fotografovať schodisko. Namieta voči informácii z podkladu, že sa *"schodisko využíva k bohoslužbám"* a zdôrazňuje, že schodisko nie je využívané: *„ľudia starým schodiskom nechodievajú, nemajú k nemu vzťah lebo sa po ňom ide veľmi ťažko do kostola"*, pričom uvádza, že využívaný prístup ku kostolu vedie vedľa schodiska po upravenom chodníku.

Ďalej v liste informuje o zámere farnosti rekonštruovať schodisko pomocou finančných prostriedkov z pápežskej nadácie z Ríma, ktoré sa aktuálne vybavujú a tvrdí, že v prípade vyhlásenia schodiska za národnú kultúrnu pamiatku bude ich žiadosť zo strany pápežskej nadácie zamietnutá a stratia tak financie na opravu: *„V tomto prípade, ak to bude vyhlásené za kultúrnu pamiatku, tak nám projekt padne a peniaze budeme musieť vrátiť. Myslím si, že našou úlohou je veci dať do poriadku a v tomto prípade nás zabrzdíte, aby sme veci nemohli zrekonštruovať"*.

Následne vyjadruje obavy, že farnosť nebude mať prostriedky na rekonštrukciu schodiska a: *„...jediným riešením bude vzhľadom na havarijný stav toto schodisko uzavrieť. Schátralá kultúrna pamiatka bude potom výsledkom Vášho rozhodnutia"*. Uvádza, že farníci si financujú všetko sami. Potvrdzuje, že pri plánovanej rekonštrukcii chcú dodržať a zachovať všetko tak, ako bolo: *„našou úlohou je vymeniť strešnú krytinu, ktorá je v havarijnom stave, latovanie, urobenie zvodov na odtok vody, oprava stĺpov, na ktorých bude krížová cesta."* Farnosť navrhuje zrušenie vyhlásenia schodiska za národnú kultúrnu pamiatku alebo jeho vyhlásenie až po rekonštrukcii: *„Pokiaľ získame peniaze z nadácie, rekonštrukciu by sme samozrejme konzultovali s vašimi odborníkmi a po rekonštrukcii by ste mohli pristúpiť k vyhláseniu schodiska za kultúrnu pamiatku. Prosím, aby ste zvážili naše argumenty a rozhodli v prospech veci. Kontra produktívne rozhodnutie v tomto prípade uškodí práve predmetnej pamiatke."*

Ďalej farnosť v liste oznamuje, že *„pracovníčka cituje históriu domus nesprávne, lebo k týmto dokumentom ani nemala prístup"* a žiada informáciu, odkiaľ tieto zdroje citovala, keďže ich nemala k nahliadnutiu. Opätovne žiada o zastavenie vyhlásenia, pričom uvádza: *„S čím súhlasíme je vyhlásenie hradbového múra /časť/ za kultúrnu pamiatku, ale určite nie schodiska, ktoré nemá historickú hodnotu."* V liste ešte upozorňuje na budovu tzv. notariátu, o ktorej poverenej pracovníčke krajského pamiatkového úradu veľa rozprával, a *„ktorá by mala byť v prvom rade zapísaná ako národná kultúrna pamiatka."*

Záverom listu poukazuje na skutočnosť, že potrebný výskum, realizácia a rekonštrukcia sú finančne náročné a napriek snahe o získanie finančných prostriedkov od štátu nikdy finančnú pomoc nezískali. *„Vaše argumenty, ktoré sme dostávali, aby sme žiadali peniaze z grantov nie sú postačujúce. ... Z tohto dôvodu sme proti vyhláseniu národnej kultúrnej pamiatky."*

Správny orgán sa dôsledne zaoberal námietkami farnosti Brusno. Na základe žiadosti Pamiatkového úradu poslala vyjadrenie k predloženým námietkam farnosti mailom dňa 24. 06. 2022 aj poverená pracovníčka Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica, ktorá vykonala obhliadku predmetných objektov a vypracovala podklad na vyhlásenie fragmentu múru a krytého schodiska za národnú kultúrnu pamiatku.

Správny orgán k vyššie uvedeným námietkam farnosti konštatuje nasledovné:

Z dôvodu vykonania úlohy Revízie a aktualizácie Ústredného zoznamu pamiatkového fondu bola dňa 29. 07. 2021 vykonaná vopred s farnosťou dohodnutá obhliadka národnej kultúrnej pamiatky č. ÚZPF 48/1 – kostola sv. Ondreja. Úradný záznam ohľadom stretnutia vyhotovený nebol. Obhliadku vykonala poverená pracovníčka Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica, Mgr. Ľubica Fillová. Podľa jej vyjadrenia bolo súčasťou tejto obhliadky aj zdokumentovanie zvonov, ktoré je spracované v aktualizačnom liste národnej kultúrnej pamiatky č. ÚZPF 48/1 - kostol sv. Ondreja. Počas obhliadky správcovi farnosti, ktorý bol pri obhliadke prítomný, podala stručnú informáciu o schodisku ako objekte vhodnom na zápis do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu. Správca farnosti ju informoval o plánovanej výmene krytiny schodiska. Pri obhliadke zhotovila tiež dve fotografie celkových pohľadov na areál kostola aj so schodiskom z križovatky Oremlaz-Ondrejská. Ďalšiu fotodokumentáciu vzhľadom na bohatú zeleň a časový nedostatok v tento deň zhotovila následne až 24. 02. 2022. Dňa 01. 04. 2022 po dohovore so správcom farnosti a za účasti kostolníčky uskutočnila dodatočne aj obhliadku podkrovia, od ktorého správca farnosti v čase prvej obhliadky nemal k dispozícii kľúče.

K námietke absencie súhlasu a informovania farnosti o zámere fotografovať schodisko správny orgán uvádza, že areál kostola, ktorého je schodisko súčasťou, je verejne prístupné miesto

a ako také nie je predmetom vlastníckeho práva a preto súhlas nie je potrebný. Verejné budovy a iné verejné predmety možno fotografovať a fotografie použiť bez obmedzenia, ak nie je zákaz fotografovať výslovne uvedený. Správny orgán zároveň uvádza, že fotografie boli vyhotovené len za účelom úradnej dokumentácie.

Námietke farnosti, že schodisko nie je používané, autorka podkladu neodporuje. V podklade na str. 2 sú popísané všetky prístupové komunikácie. Na s. 4 je uvedené, že schodisko *„dodnes slúži ako prístupová komunikácia do areálu"* a to vo význame, že táto prístupová cesta je dodnes odhliadnuc od jej stavebno-technického stavu funkčná. Predstavuje zachovanú prístupovú komunikáciu z Ondrejskej ulice do areálu kostola. Betónové podesty, ktoré nahradili v 1973 pôvodné drevené stupne krytého schodiska nie sú vhodné ani z architektonického hľadiska.

K námietkam farnosti voči vyhláseniu schodiska za národnú kultúrnu pamiatku z dôvodu vybavovanej dotácie na rekonštrukciu schodiska z pápežskej nadácie v Ríme správny orgán konštatuje, že mu nie sú známe žiadne skutočnosti, ktoré by boli príčinou, resp. z ktorých by vyplývalo, že vyhlásenie objektu za národnú kultúrnu pamiatku by odporovalo podmienkam získania uvedenej dotácie ani účelu jej získania. V liste farnosti nie je bližšie uvedené, akým spôsobom a z akých dôvodov by mohlo vyhlásenie objektu za národnú kultúrnu pamiatku znemožniť čerpanie finančných prostriedkov prostredníctvom tejto dotácie, ani úvaha, ktorá viedla farnosť k takémuto záveru. Správny orgán má za to, že predmet tohto konania nijako nesúvisí so spomínanou dotáciou, ani nemá na jej kladný alebo záporný výsledok žiadny vplyv.

K námietke nesprávnej citácie v podklade z dokumentov *Historia domus* z archívu farnosti a žiadosti o informáciu, odkiaľ autorka podkladu čerpala informácie z dokumentu, ktorý jej nebol sprístupnený, uvádzame, že dané dokumenty boli Krajskému pamiatkovému úradu Banská Bystrica sprístupnené v roku 2006 vtedajším správcom farnosti Paedr. Mgr. Branislavom Dadom, PhD. z dôvodu výskumu kostola. V liste farnosť neuvádza, ktoré informácie v podklade sú nesprávne citované. Správny orgán je toho názoru, že prípadný uvedený nedostatok možno považovať za formálnu nepresnosť v podklade, vzniknutú chybným prepisom údajov, ku ktorému došlo na základe zjavného omylu majúceho základ v duševnej či mechanickej činnosti osoby vyhotovujúcej uvedený podklad a z odborného hľadiska nemení nič na pamiatkových hodnotách objektu ani nie je prekážkou jeho vyhlásenia za národnú kultúrnu pamiatku. Správny orgán sa nestotožňuje s názorom farnosti, že schodisko nemá historickú hodnotu. Naopak, historický objekt datovaný do roku 1899, ktorý tvorí významnú súčasť kostolného areálu a dokladá jeho historický, kultúrno-spoločenský a urbanistický vývoj, má nespochybniteľnú historickú pamiatkovú hodnotu, definovanú v odbornom podklade. Pamiatkové hodnoty špecifikované nižšie v rozhodnutí potvrdzujú opodstatnenie pre zápis objektu ako národnej kultúrnej pamiatky.

K spomínanej budove tzv. notariátu v blízkosti kostola a odporúčania na jej zápis do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu správny orgán uvádza, že posudzovanie pamiatkových hodnôt notariátu nesúvisí s predmetom tohto konania a preto považuje túto pripomienku za bezpredmetnú. Pamiatkový úrad víta iniciatívu vlastníkov, občanov, samospráv i záujmových združení o zachovanie kultúrneho dedičstva a podnetom na vyhlásenie notariátu za národnú kultúrnu pamiatku sa bude zaoberať. Správny orgán tiež informuje, že v zmysle § 15 ods. 1 pamiatkového zákona Pamiatkový úrad vyhlasuje za kultúrnu pamiatku hnuteľnú alebo nehnuteľnú vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu z vlastného podnetu.

Farnosť správnemu orgánu nepredstavila žiadne iné námietky a ani podklady, z ktorých by bolo zrejmé, že návrh na vyhlásenie objektu za kultúrnu pamiatku nie je dôvodný. Správny orgán po posúdení všetkých skutočností uznal dostatočné dôvody na vyhlásenie objektu za národnú kultúrnu pamiatku.

V priebehu správneho konania správny orgán zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, architektonickej a urbanistickej charakteristiky objektov a ich vzťahu k národnej kultúrnej pamiatke č. ÚZPF 48/1, rímskokatolíckemu kostolu sv. Ondreja v Brusne. Následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1

zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie krytého schodiska a fragmentu hradbového múru za kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že schodisko a fragment múru tvoria s národnou kultúrnou pamiatkou č. ÚZPF 48/1, rímskokatolíckym kostolom sv. Ondreja, ucelený areál, ktorého jednotlivé prvky sú vzájomne historicky, funkčne a významovo previazané a predstavujú jeden architektonicko-urbanistický celok, situovaný na návrší na severnom okraji obce Brusno. Areál je sprístupnený krytým murovaným schodiskom a pešími prístupovými komunikáciami západne od krytého schodiska. V blízkosti schodiska východne stojí novostavba rodinného domu, severovýchodne od nej budova rímskokatolíckej fary, okolo nej sa na svahu rozprestiera veľká záhrada. Dominantou návršia je rímskokatolícky kostol sv. Ondreja, časť severnej plochy zaberá cintorín. Okolie kostola je zatrávnené, na juhozápadnej strane je areál vymedzený fragmentom kamenného múru so strieľňami. Po obvode parcely reg. „C" č. 1135 sa rozprestiera cintorín, hroby sú sústredené na južnej a juhozápadnej strane popri línii hradbového múru, na severnej strane pozdĺž severnej hranice parcely reg. „C" č. 1135.

Prvá zmienka o schodisku sa nachádza vo vizitačnom protokole z roku 1804 v súvislosti s požiadavkou vtedajšieho farára Michala Szopinyiho o výstavbu krytého schodiska z bezpečnostných dôvodov. Podľa dostupnej dokumentácie však schodisko bolo postavené až v roku 1899. Konštrukciu schodiska tvoril nízky múr kopírujúci svah, na ktorom boli osadené piliere nesúce sedlovú strechu. V roku 1906 bolo schodisko nanovo pokryté, v dokumentoch sa pôvodná ani nová krytina neuvádza. V roku 1973 boli drevené stupne schodiska odstránené a nahradené betónovými podestami. Poslednou úpravou realizovanou v roku 2021 bolo osadenie nerezového zábradlia na nástupnej ploche pred schodiskom.

Schodisko obdĺžnikového pôdorysu je osadené na svahu juhovýchodne od kostola sv. Ondreja. Jeho konštrukciu tvoria dva pozdĺžne múry vo forme masívnych paralelne prebiehajúcich soklov, kopírujúcich terén stúpajúci severozápadným smerom, na ktorých v pravidelných intervaloch boli vymurované štvorboké piliere. Otvory medzi piliermi sú na severovýchodnej strane vyplnené debnením so zvislo nabitých dosiek na spodné trámy a pomúrnicový trám. Na juhozápadnej strane boli výplne odstránené. Schodisko je zastrešené sedlovou strieškou, krytina je plytko drážkovaná škridla. Krov je jednoduchý hambálkový, pri každej tretej dvojici krokiev s priečnymi väznicami. Schodisko bolo nahradené murovanými betónovými podestami s miernym sklonom. Posledné väčšie úpravy schodiska boli realizované v roku 1973, kedy boli po celej dĺžke vymurované betónové stupne zo širokých, mierne naklonených podest.

Schodisko kryté je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

Hodnoty historickej a spoločenskej: Predstavuje pôvodný prístup ku kostolu a cintorínu, ako pešia komunikácia plnilo schodisko významnú úlohu hlavne v zimnom období. Historicky a stavebne je späté s vývojom celého areálu a dokladá zaužívaný spôsob komunikačného prepojenia stredu obce s kostolom situovaným na návrší s výraznejším výškovým rozdielom.

Hodnoty urbanistickej: Situované v exponovanej polohe tvorí priestorovotvorný prvok, ktorý je súčasťou pohľadov na areál kostola z južnej, juhozápadnej a juhovýchodnej strany, vrátane diaľkových. Spolu s kostolom tvorí pohľadovú dominantu a urbanistický celok. Zachovaná je pôvodná poloha schodiska ako historicky hlavného vstupu do areálu, urbanisticky začleneného v štruktúre historickej zástavby obce na jej severnom okraji. Predstavuje významný architektonický prvok sídla.

Hodnoty architektonickej: Jednoduchá stavba krytého schodiska na juhovýchodnej a severozápadnej strane s jednoduchými bránkami je pôvodným zachovaným vstupom do areálu kostola a

jeho architektonickou súčasťou. Zachovalo sa vo svojom hmotovom riešení z obdobia výstavby. Zastrešené schodisko je príkladom sprístupnenia areálu kostola vo vyvýšenej polohe v období svojho vzniku, dokumentuje stavebné riešenia tohto obdobia (koniec 19. st.). Osadené je v strmom svahu, hlavnou osou kolmo k vrstevniciam. Pamiatkovo hodnotné je hmotovo-priestorové riešenie objektu, výškové riešenie stavby so sedlovou strechou, ktorej hrebeň kopíruje konfiguráciu terénu, tvar a sklon strechy schodiska, horizontálne a vertikálne konštrukcie murovanej bránky a schodiska, v spodnej južnej časti obojstranná murovaná konštrukcia schodiskového priestoru, murované stĺpy schodiska. Remeselne hodnotné sú historické omietky na murovaných konštrukciách.

Na juhozápadnej strane je areál kostola sv. Ondreja vymedzený fragmentom kamenného múru so strieľňami. Opevnenie okolo kostola bolo vybudované najneskôr v 1. tretine 17. storočia (spomína sa vo vizitačnom protokole z roku 1657). Múr mal nepravidelný oválny pôdorys, z jeho línie podstatná časť zanikla, z uzavretej línie sa zachoval len fragment južného a juhozápadného úseku. Na severnej strane bol asanovaný v súvislosti s rozširovaním cintorína severným a severozápadným smerom, na juhovýchodnej strane bol narušený v súvislosti s výstavbou schodiska. Podstatná časť južného úseku bola asanovaná postupne v súvislosti s budovaním peších komunikácií. Hradbový múr sa zachoval len ako fragment s dvoma kurtinami a náznakom ďalšieho zalomenia na severnom konci.

Zachovaný fragment juhozápadného úseku je postavený z neomietaného lomového kameňa rôznej veľkosti. Zachoval sa v redukovanej výške cca 1,5 m od úrovne terénu na vnútornej strane hradbového múru. Vzhľadom na situovanie strieľní nízko nad zemou je niveleta terénu z vnútornej strany pravdepodobne navýšená. Múr z exteriérovej strany je vyšší. Je obrastený brečtanom, blízke okolie juhozápadného svahu je neudržiavané, s nálezovými drevinami. V nadzemnej časti sú štrbinové strieľne s dovnútra sa rozširujúcimi špaletami a rovným prekladom z veľkých kamenných blokov. Štrbinový otvor strieľní má rozmery cca 15x40 cm.

Múr hradbový – fragment je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

Hodnoty historickej a spoločenskej: Hradbový múr bol nevyhnutnou súčasťou stredovekého kostola. Kostol s areálom bol od počiatku spoločenským priestorom, miestom pravidelného stretávania sa veriacich. Areál je dodnes funkčný a využívaný na cirkevné účely (omše, sobáše, krsty). Múr postavený najneskôr v prvej tretine 17. storočia je hmotným dokladom osídlenia obce v danom období a tiež nestabilnej spoločenskej situácie v období od polovice 16. do polovice 17. storočia - v čase nebezpečenstva poskytoval obyvateľom primárnu ochranu - plnil obrannú funkciu stavby.

Hodnoty urbanistickej: Zachovaný fragment múru v juhozápadnom úseku je neoddeliteľnou súčasťou areálu kostola sv. Ondreja, s ktorým je historicky, stavebne a funkčne previazaný. Areál je urbanisticky začlenený v štruktúre historickej zástavby obce na jej severnom okraji, dokladá historický urbanizmus.

Hodnoty architektonickej: Fragment múru je zachovaný v redukovanej výške s autenticky zachovanými štrbinovými strieľňami. Z vnútornej strany areálu došlo k čiastočnému navýšeniu terénu, strieľne sa nachádzajú nízko nad terénom. Po obvode na východnej a čiastočne južnej strane je hradbový múr obrastený brečtanom. Hodnotné sú zachované podzemné základové murivá hradbového múru, autentické nadzemné murivá stavby, línia hradbového múru s dvoma kurtinami a náznakom ďalšieho zalomenia na severnom konci, výškové riešenie zachovaných autentických častí murív a materiálové riešenie autentických častí. Remeselnú hodnotu má riadkové murivo autentických úsekov.

Kostol, kryté schodisko a fragment hradbového múru tvoria jeden kompaktný celok, pričom ich stavebno-historický vývoj navzájom na seba nadväzoval. Kryté schodisko a fragment múru vo vzťahu k národnej kultúrnej pamiatke – kostolu rímskokatolíckeho sv. Ondreja v Brusne, v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní veci a ochrane kultúrno-historických hodnôt areálu ako celku vykazujú pamiatkové hodnoty a tak spĺňajú stanovené kritériá na vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovorom o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa základná ochrana kultúrnej pamiatky rozumie ako súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e :

Podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov.

Ing. arch. Lýdia Kubeková
námestníčka generálneho riaditeľa

Príloha: Schematické vyznačenie predmetných pamiatkových objektov NKP na podklade katastrálnej mapy